

Prawo podatnika do prywatności

Państwa chętnie wykorzystują nowoczesne rozwiązania technologiczne w celu zwiększenia poziomu fiskalności podatków, nie bacząc na to, w jaki sposób nowe rozwiązania wpływają na prywatność podatników. Działania są uzasadniane dobrem ogółu. Ważne jest aby dostrzec ten proces i podjąć refleksję nad jego istotą. Zmiany powinny być przemyślane i poprzedzone analizą możliwych skutków. Teraz jest dobry moment, aby zastanowić się na tym, czy podatnikowi przyznać prawo do prywatności. Jeżeli tak, to jakie są granice prywatności podatnika? Należy rozważyć także to, czy zachowanie prywatności jest wciąż dla podatników wartością?

Cywilizacyjna zmiana, która się dokonuje, jest w wielu państwach uzasadnieniem dla ograniczania zakresu prawa do prywatności. Na tym tle, jako bardzo istotny jawi się problem prawa podatnika do prywatności. Organy podatkowe dążą do szerokiego dostępu do danych. Wprowadzane regulacje prawne umożliwiają gromadzenie oraz przetwarzanie danych o obywatelach w bezprecedensowo szerokim zakresie.

Przedmiotem projektu badawczego jest prawo podatnika do prywatności. Głównym celem badawczym jest kompleksowa analiza sytuacji prawnej podatnika w zakresie ochrony jego prywatności. Na tym tle podjęta zostanie próba określenia wartości ochrony prywatności podatników w demokratycznym państwie, a także ocena obowiązujących standardów prawnych w tym zakresie.

Problem badawczy jest złożony, ma wiele wymiarów. Kluczowe będzie poszukiwanie odpowiedzi na pytanie czy prywatność podatnika to wartość, którą należy chronić? Wbrew pozorom odpowiedź na tak postawione pytanie nie jest oczywista.

W toku prowadzonych prac badawczych podjęte zostaną starania, aby udowodnić tezę, że ochrona prywatności podatnika w XXI w. powinna być postrzegana jako jedno z jego praw. Jego ograniczenie powinno być uzasadnione i adekwatne do realizowanych w ten sposób celów.

Badaniu zostanie poddany zakres ograniczenia prawa do prywatności w polskim porządku prawnym oraz ocena instytucji prawnopodatkowych tą kwestię regulujących. Ważne jest ustalenie prawidłowości sformułowania przepisów stanowiących dla organów podatkowych podstawę do ingerencji w sferę prywatności podatników. Te nie mogą budzić wątpliwości. Ponadto konieczne będzie podjęcie próby oceny, na ile państwo może ingerować w prywatność podatników?

Podstawą badań będzie analiza poglądów przedstawicieli nauki. Staną się one przyczynkiem do formułowania wniosków i ocen a także analizy tekstów prawnych oraz poznania poglądów orzecznictwa w zakresie prowadzonych rozważań.

Badania, mimo że prowadzone w obszarze prawa podatkowego, będą odwoływać się również do pozostałych dziedzin prawa, a także innych dziedzin nauki. Inspiracją w prowadzonych badaniach będą opracowania z zakresu teorii i filozofii prawa, a także psychologii, socjologii, antropologii, politologii oraz ekonomii.

Doktryna polskiego prawa podatkowego dotychczas nie podjęła pogłębionej analizy problemu prawa podatnika do prywatności. Wybór problematyki badawczej, wynika zatem z dostrzeżenia luki w zakresie problematyki poruszanej przez przedstawicieli nauki prawa podatkowego.

Prywatność podatników jest wrażliwa na naruszenia. Organy podatkowe dążą do szerokiego dostępu do danych. Od kilku lat obserwujemy wyraźną tendencję do ograniczania prawa do prywatności. Czy zatem coraz dalej idąca inwigilacja podatników może być uzasadniana ogólnym hasłem walki z oszustwami i przestępczością, w szczególności przeciwdziałaniem wyłudzeniom w podatku od towarów i usług? Podatnicy mogą i powinni domagać się szerszej ochrony ich prawa do prywatności.